

Teza: przesłanki uchylenia orzeczenia.

Uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, art. 454 lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Zdaniem składu orzekającego w rozpoznawanej sprawie, przy tak nakreślonych przez Sąd Najwyższy zaleceniach odnośnie ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego, przeprowadzenia konfrontacji oraz biorąc konieczność znacznego poszerzenia materiału dowodowego o szereg nowych zeznań świadków, ziszczył się warunek konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości.

Sygn. akt WO-139/19

ORZECZENIE

z dnia 15 czerwca 2021 r.

**Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:
Przewodniczący: S WSD Michał Łukasik - sprawozdawca**

Sędziowie: S WSD Piotr Karwat

S WSD Marta Stryjek

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Alicji Kujawy po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2021 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy radcy prawnego A. G., wpisanej na listę radców prawnych prowadzoną przez OIRP w R. pod nr (...)

obwinionej o to, że kilkakrotnie, a ostatnio w styczniu 2017 r. jako współniczka (...). G. M. K. Sp. j. w P., użyła wobec K. G. (1) (męża E. G.), pracownika firmy, ublizających określeń „idiota, kretyn, baran”, czym dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w z w. z art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, wobec której Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w R. w dniu 25 maja 2018 r. w sprawie o sygn. akt OSD 5/18 uznał r.pr. A. G. winną zarzucanego jej czynu, za który to czyn, na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych, ukarał obwinioną A. G. karą nagany, a w pkt 2 obciążył kosztami w kwocie 1,270 zł (słownie: jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych), na skutek odwołania obwinionej

orzeka:

1.

uchyla zaskarżone orzeczenie w całości i przekazuje sprawę do rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu OIRP w R.;

2.

kosztami postępowania odwoławczego obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Orzeczeniem z dnia 25 maja 2018 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w R. w sprawie o sygn. akt OSD/5/18 uznał radcę prawną, A. G., winną czynu polegającego na tym, że kilkakrotnie, a ostatnio w styczniu 2017 r. jako współniczka (...). G. M. (...) spółka jawna w P. użyła wobec K. G. (2) dzika - pracownika firmy ublizających określeń „idiota, kretyn, baran” czym dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 ustawy

z dnia 6 lipca 1982 r. w związku z art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za ten czyn ukarał obwinioną karą nagany oraz obciążona kosztami postępowania.

Od ww. rozstrzygnięcia zostało wniesione odwołanie obwinionej, radcy prawnej A. G., która zaskarżyła w całości orzeczenie sądu dyscyplinarnego I instancji wnosząc o jego zmianę poprzez uniewinnienie.

Orzeczeniem z dnia 24 października 2018 r. w sprawie o sygn. akt WO 116/18 Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie z uwagi na dostrzeżone przez siebie sprzeczności zeznań świadków, zaprzeczeniu zdarzenia przez obwinioną, biorąc pod uwagę zasadę in dubio pro reo zmienił zaskarżone orzeczenie uniewinniając obwinioną, kosztami postępowania przed OSD OIRP w R. obciążył OIRP w R., a z kolei kosztami postępowania odwoławczego obciążył Krajową Izbę Radców Prawnych.

Od prawomocnego orzeczenia sądu dyscyplinarnego II instancji pełnomocnik pokrzywdzonego wywiódł kasację, która została rozpatrzona przez Sąd Najwyższy na rozprawie 25 czerwca 2019 r.

Wyrokiem w sprawie o sygn. akt II DSI 18/19 uchylono zaskarżone orzeczenie w całości i sprawę przekazano Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie do ponownego rozpoznania.

W treści uzasadnienia Sąd Najwyższy wskazał, że postępowanie odwoławcze nie zostało przeprowadzone w sposób należyte wnikliwy i nie wyjaśniło całokształtu okoliczności faktycznych w sprawie.

Powyższe braki materiału dowodowego - zdaniem Sądu Najwyższego - winny zostać uzupełnione przez sąd odwoławczy, który uwzględniając zapatrywania prawne winien uwzględnić wyszczególnione w końcowej części uzasadnienia zalecenia co do poczynienia stosownych ustaleń w sprawie.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się zasadne.

Orzekając jak w sentencji Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie, mimo braku stosownego wniosku obwinionej w tym zakresie, wskazuje na dopuszczalność wydania orzeczenia kasatoryjnego, gdyż wybór takiego orzeczenia nie jest zależny od wniosku obwinionej zawartego w odwołaniu, a zależy od spełnienia warunku określonego w paragrafie drugim art. 437 kpk.

Rozpatrując stan faktyczny sprawy skład orzekający doszedł do przekonania, że nie został on ustalony w sposób prawidłowy, gdyż nie zostały przeprowadzone wszystkie możliwe dowody celem ustalenia stanu faktycznego.

Mianowicie sąd odwoławczy analizując treść protokołów zeznań doszedł do przekonania, że w sprawie nie zostało przesłuchanych pięciu świadków będących pracownikami firmy (...) G. M.. (...) spółka jawna w P. w osobach E. Z., M. K. (2), R. N., P. K. (2), J. K., którzy znali tak obwinioną jak i pokrzywdzonego, a których zeznania będą pomocne przy ustaleniu jak reagowała obwiniona w sytuacjach stresowych i czy pokrzywdzony nie miał znaczącego udziału w gwałtownym pogorszeniu jej nastroju np. poprzez jej sprowokowanie.

Istnieje też - wskazana przez Sąd Najwyższy - potrzeba przeprowadzenia dowodu nagrania z monitoringu w kancelarii, naturalnie o ile takowy był zainstalowany i zachowały się nagrania archiwalne dokumentujące zachowanie obwinionej w sytuacjach stresowych i czy pokrzywdzony nie miał znaczącego udziału w gwałtownym pogorszeniu jej nastroju np. poprzez jej sprowokowanie.

Nie została zbadana m.in. potencjalna motywacja świadków zeznających w niniejszej sprawie. Nie została także przeprowadzona konfrontacja między świadkami, jak też między świadkami a obwinioną w zakresie występujących w dostarczonych przez nich środkach dowodowych sprzeczności.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w swoich zaleceniach przy ponownym rozpatrzeniu sprawy należy:

- skontrolować ocenę prawną materiału dowodowego sądu a quo w kontekście wymagań przewidzianych w art. 7 kpk, a w przypadku stwierdzenia, iż ta ocena jest dowolna, przeanalizować materiał dowodowy pod względem jego kompletności, a poszczególne osobowe środki dowodowe pod względem szczegółowości relacji i podjąć ewentualne sanujące procesowe przedsięwzięcia;
- przesłuchać iw razie konieczności przeprowadzić konfrontacje między świadkami oraz między świadkami a obwinioną;
- poczynić dokładne ustalenia, co do procesu motywacyjnego tych świadków;
- dokonać - po uzupełnieniu - analizy treści środków dowodowych pod względem oczywistości i spójności, a następnie kompleksowej starannej i wnikliwej oceny całości materiału dowodowego, tak indywidualnej, jak i generalnej, w tym pod kątem ich wzajemnej korelacji.

W toku rozprawy Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, z powołaniem się na zasady ekonomiki postępowania i potrzeby dokonania oceny dodatkowych zeznań tak uprzednio słuchanych świadków jak wskazanych ww. dodatkowych świadków opowiedziała się za potrzebą oceny słuchania świadków przez obie instancje, co skutkować winno uchycieniem orzeczenia sądu dyscyplinarnego I instancji. Za potrzebą słuchania świadków przez OSD w R. opowiedział się pokrzywdzony; za wnioskiem Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego opowiedział się także obrońca obwinionej.

Jak stanowi art. 437 § 1 kpk po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchycieniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części.

Po myśli art. 437 § 2 kpk Sąd odwoławczy zmienia zaskarżone orzeczenie, orzekając odmiennie co do istoty, lub uchyla je i umarza postępowanie; w innych wypadkach uchyla orzeczenie i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, art. 454 lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Zdaniem składu orzekającego w rozpoznawanej sprawie, przy tak nakreślonych przez Sąd Najwyższy zaleceniach odnośnie ponowienia przeprowadzenia postępowania dowodowego, przeprowadzenia konfrontacji oraz biorąc dodatkowo pod uwagę stwierdzoną przez instancję odwoławczą konieczność znacznego poszerzenia materiału dowodowego o szereg nowych zeznań świadków, konieczność odebrania od świadków przyrzeczenia, co nie zostało wykonane w toku przewodu sądowego przed sądem dyscyplinarnym I instancji wobec wszystkich zeznających, ziścił się warunek konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości po myśli art. 437 § 2 zdanie drugie kpk.

WSD w Warszawie wziął też pod uwagę jednolite stanowisko stron postępowania w kwestii zasadności uchycienia wyroku i przekazania OSD w R. do ponownego rozpoznania.

Obwiniona ma prawo do rzetelnego procesu, przez który należy także rozumieć potrzebę poddania ocenie obu instancji przeprowadzonych dowodów, skoro przeprowadzenie dowodów w tak znacznym zakresie wyłącznie przez sąd dyscyplinarny II instancji oznacza pozbawienie obwinionej jednej instancji, gdyż w istocie pozostanie jej wyłącznie możliwość wniesienia kasacji do Sądu Najwyższego.

Za takim rozstrzygnięciem przemawia także podnoszona przez Zastępcę Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego ekonomika postępowania. Należy też wziąć pod uwagę, że gros świadków zamieszkuje w P. i J. i dojazdy na rozprawy do odległej W. wiązałyby się ze znacznymi kosztami i utrudnieniami, a także wykorzystywaniem urlopów w zakładach pracy.

Ponownie rozpatrując sprawę Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w R. uwzględni zalecenia zawarte w treści uzasadnienia niniejszego orzeczenia co do zakresu przeprowadzenia na nowo przewodu.

W świetle powyższego Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie rozstrzygnął jak w sentencji orzeczenia.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.